Eduskunnan ympäristövaliokunta
ymv@eduskunta.fi

Viite: U 13/2025 vp

Keskuskauppakamarin lausunto komission Omnibus -säädösehdotuksiin liittyvästä valtioneuvoston kirjelmästä

Eduskunnan ympäristövaliokunta on pyytänyt Keskuskauppakamarin lausuntoa valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi direktiivien 2006/43/EY, 2013/34/EU, (EU) 2022/2464 ja (EU) 2024/1760 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse tietyistä yritysten kestävyysraportointia ja huolellisuusvelvoitetta koskevista vaatimuksista (COM(2025) 81 final) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen (EU) 2023/956 muuttamisesta rajalle perustetun hiilidioksidipäästöjen säätömekanismin yksinkertaistamisen ja vahvistamisen osalta (COM(2025) 87 final) (U 13/2025 vp). Lausuntonaan Keskuskauppakamari esittää kunnioittavasti seuraavan.

Yleistä

Komission ehdotuksissa ehdotetaan soveltamisen lykkäämistä ja sisällöllisiä muutoksia kestävyysraportointidirektiiviin ja yritysvastuudirektiiviin sekä muutoksia hiilirajamekanismia koskevaan asetukseen. Ehdotusten tavoitteena on keventää yritysten hallinnollista taakkaa, tehdä kestävyysraportoinnista helpommin lähestyttävää ja tehokkaampaa, yksinkertaistaa yritysvastuudirektiivin huolellisuusvelvoitteita vastuullisten liiketoimintakäytäntöjen tueksi sekä yksinkertaistaa ja tehostaa hiilirajamekanismia.

Keskuskauppakamari kannattaa komission ehdotusten tavoitteita ja U-kirjelmässä esitettyä valtioneuvoston kantaa. Ehdotetut muutokset keventäisivät yritysten raportointivelvoitteita merkittävästi, rajoittaisivat raportointivelvoitteiden valumista pienemmille yrityksille sekä palauttaisivat fokusta raportoinnista takaisin vastuullisuustavoitteiden tosiasialliseen toteuttamiseen.

Keskuskauppakamari pitää erittäin kannatettavana sitä, että komissio pyrkii mm. Draghin raportin suositusten mukaisesti vähentämään EU-sääntelystä yrityksille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa. Sääntelyn muuttaminen hyvin nopeasti sen antamisen jälkeen ei kuitenkaan olekaan yritysten kannalta optimaalisin toimintatapa, vaan sääntelyn kilpailukykyvaikutusten tulisi jatkossa sisältyä kattaviin etukäteisiin vaikutusarvioihin.

Keskuskauppakamari kannattaa Euroopan parlamentin ja neuvoston jo hyväksymää ns. stop the clock -ehdotusta, jolla lykätään kestävyysraportointi- ja yritysvastuudirektiivien soveltamista. Direktiivien soveltamisen lykkääminen omiaan helpottamaan kestävyyssääntelyn siirtymävaiheeseen liittyvää osaajapulaa.

Kestävyysraportointidirektiivin muutosehdotukset

Keskuskauppakamari kannattaa ehdotettua kestävyysraportointidirektiivin raportointivaatimusten laajuuden keventämistä ja vaatimusten selkeyttämistä. Ensimmäisen aallon yritysten kestävyysraportointi on osoittanut, että nykyiset raportointivaatimukset eivät keskity riittävästi olennaisiin kestävyysnäkökohtiin. Osasyynä tähän saattaa tosin olla myös yritysten varovaisuus uuden sääntelyn soveltamisessa ja siihen liittyvässä olennaisuusarvioinnissa.

Keskuskauppakamari pitää valitettavana sitä, että muutosehdotukset finanssialan yritysten raportointivelvoitteisiin on tarkoitus antaa vasta loppuvuodesta 2025. Muutosehdotusten eritahtisuus saattaa aiheuttaa soveltamisongelmia finanssialan yrityksille.

Keskuskauppakamari huomauttaa myös, että kestävyysraportointiin liittyvää hallinnollista taakkaa olisi mahdollisuus helpottaa myös poistamalla sääntelystä vaatimus raporttien koneluettavuudesta. Koneluettavuusmerkintöjen tekeminen aiheuttaa raportointivelvollisille manuaalista työtä. Toisaalta niiden poistamisella ei olisi olennaista vaikutusta sijoittajien ja muiden sidosryhmien tiedonsaantiin, sillä tiedon käyttäjät eivät toistaiseksi juurikaan ole hyödyntäneet koneluettavuusmerkintöjä ja tekoälysovellusten kehittyminen on muutenkin vähentämässä koneluettavuusmerkinnöistä saatavia hyötyjä.

Yritysvastuudirektiivin muutosehdotukset

Yritysvastuudirektiivin osalta Keskuskauppakamari yritysten oikeusturvan näkökulmasta kannatettavana, että toimintaketjuun liittyviä vastuita ja velvoitteita pyritään selkeyttämään. Komission ehdotus jättää kuitenkin osin epäselväksi sen, miten riskiperusteisuus jatkossa toteutuu ympäristö- ja ihmisoikeusvaikutuksiin liittyvässä asianmukaisen huolellisuuden prosessissa. Keskuskauppakamari pitää valtioneuvoston kannan mukaisesti tärkeänä, että direktiivineuvotteluissa direktiivin sisältöä pyritään tältä osin täsmentämään.

Keskuskauppakamari pitää myös tärkeänä, että direktiiviin tehtävät muutokset eivät aiheuta ristiriitaisia velvoitteita suhteessa toimialakohtaiseen erityissääntelyyn tai estä kansainvälisten normistojen soveltamista.

Hiilirajamekanismiin liittyvät muutosehdotukset

Keskuskauppakamari kannattaa hiilirajamekanismiin liittyviä muutosehdotuksia. Ehdotetut muutokset tuovat korostetusti esille sen, kuinka tärkeää etukäteisissä vaikutusarvioissa on kiinnittää huomiota sääntelyn oikeasuhtaisuuteen: Ehdotetuilla muutoksilla pystyttäisiin rajaamaan sääntelyn soveltamisen ulkopuolelle peräti 90 prosenttia yrityksistä, joita alkuperäinen velvoite raportoida ja maksaa tuonnin päästöistä olisi mukaan koskenut. Silti peräti 99 prosenttia tuonnin päästöistä pystytään säilyttämään näiden velvoitteiden piirissä.

KESKUSKAUPPAKAMARI

Ville Kajala
Johtava asiantuntija